

sionizma, ko si je v obrambi pred fašističnim pritiskom prizadeval za poudarjanje slovenske nacionalnosti in je v svoje slike vključeval prikrita protifašistične aluzije. (Enciklopedija Slovenije, 5. zvezek, str. 374.)

STIK Z NAŠIM JEDROM

Vse se je pomešalo ta dan; preteklost, sedanjost ... Naša pesem je te slike naredila žive in delujoče. Jih napojila z energijo živega narodovega organizma, transformirano v nam neznanu silo, katere namen in pomen je višji in večji, kot si sploh lahko predstavljamo ... Slovenska pesem, nerazdružljiva s tem delom zemeljske oble ... To je harmonija, je stik z našim jedrom: to smo vendar mi!

Motel Encijan: ameriška skupina igra rock, jazz. Krasni fantje so to in lepo igrajo, pa vendar: zakaj me je sram, zakaj zardevam ob zvokih rocka v nedrju slovenskih vrhov?

Čutim Mangart, Jerebico ... neme skalnate gore, ki se me ob tem zatiranju v srcu dotikajo s svojo bolečino ...

Vsi so že odšli. Samo še naša skupinica je sedela za mizo; ni in ni mogla zapustiti tega prostora, vse dokler ni naš »škof« opravil »daritve«, ki mogoče niti ni bila najpomembnejša pri vsej stvari. Mogoče je bilo pomembnejše to, da smo napolnili prostor z duhom, ki je temu kraju vendarle lasten. Napolnili smo ga z zvoki slovenskih pesmi.

Čutim, da nam je bil ta kraj za to hvaležen, ker smo ga vsaj za kratek čas umirili s svojo pozornostjo in ljubeznijo, skozi zvočni dotik, ki je lasten vibracijam tega kraja.

Moj bog, kakšno srečo imam, da živim tukaj, tako blizu vas, prekrasni Julijci, dom Zlatoroga in belih žena!

Tiho in s spoštovanjem se podajam v to sveetišče, domovanje bogov. Ne plašim živali, ne trgam rožic. Sem le nema priča božje prisotnosti na Zemlji.

ZASILNO PRENOČEVANJE V NARAVI JE LEPA GORNIŠKA IZKUŠNJA

BIVAKIRANJE NA PROSTEM

TOMAŽ VRHOVEC

Bivakiranje je pri nekaterih alpinističnih podvigih sestavni del vzpona: tura je pač tako dolga, da se je ne da opraviti v enem dnevu, bivakiranje pa je pogosto tudi pri odpravah v visoka svetovna gorstva. Če vemo, da bomo morali na turi bivakirati, se na to ustrezno pripravimo in s seboj vzamemo potrebno opremo in hrano.

Takšnemu bivakiranju pravimo prostovoljno, načrtovano; manj prijetno pa je prisilno bivakiranje, ko smo nenačrtovano prisiljeni prenočiti na prostem.

KAKO SI UREDIMO BIVAK

V slovenskem gorskem svetu so sicer planinske kočje postavljene na gosto, od kočje do kočje pa do doline je le po nekaj ur, tako da obiskovalci gorá večinoma ne prenočujejo na prostem. Včasih pa je le treba. Nenačrtovani bivak je ponavadi posledica kakšnega nepredvidljivega ali nesrečnega dogodka: lahko zaidemo s poti ali v steni izgubimo orientacijo, se zaplezamo v težjo varianto, v brezpotju pride mo v neprehodno območje, lahko se bistveno spremenijo vreme (brezpotje se zavije v meglo, razbesni se neurje), lahko se zgodi nesreča, lahko naš tovariš na turi obnemo.

V vseh takih primerih se je pogosto pametneje odločiti za zasilno prenočevanje na prostem kot pa brezglavo tavati po temi in izzivati nesrečo. Za bivakiranje se je dobro odločiti tedaj, ko smo

še toliko pri močeh, da se na bivak lahko pripravimo in ko se še toliko vidi, da si lahko izberemo pametno mesto za bivakiranje.

Kako si izbrati mesto za bivakiranje? Najbolje je, če je zavarovano pred dežjem, vetrom in mrazom, pred padajočim kamenjem in tekočo vodo. Naravna zavetja nudijo previsi, votline, jame, pa tudi velika drevesa. Iz kamnov si lahko zložimo zavetni zid. Poskusimo si napraviti ležišče ali pa vsaj sedež, podložimo si ga, tako da nas od tal ne hladi. Pri bivakiranju nam pride prav vsa oprema, kar jo nosimo v nahrbtniku: dragoceni sta bivak vreča in astro folija, obleka iz neomočljivih vlaken, pa anoraki, vetrovke; nahrbtnik sam lahko služi kot del spalne vreče, za izolacijo lahko koristno uporabimo časopis, polivinilaste vrečke in podobno. Zelo dobro je vedno nositi s seboj vžigalnice in kos sveče: svetloba in tisto malo toplote lahko skrajšata nočne ure.

Z urejanjem bivaka se za nekaj časa zamotimo, toda ko se enkrat usedemo, nas počasi začne zebsti: z zmanjšanjem telesne aktivnosti se zmanjša proizvodnja toplote.

PO VSAKI NOČI PRIDE JUTRO

Med bivakiranjem je dobro kaj jesti, če nas zebe, se je dobro od časa do časa razgibati. Pri nizkih temperaturah slabo opremljenemu med bivakiranjem ni dobro spati, kajti med spanjem lahko nastopi podhladitev. Bivakiranje je seveda prijetnejše, če smo pod gozdno mejo; tam si lahko prižgemo ogenj, seveda pa moramo pa-

ziti, da ne pride do požara. Če imamo s seboj gorilnik in skledo pa kaj za pod zob, potem je bivak lahko pravo razkošje.

Če prisilno bivakiramo kje v bližini kakšnih zaprtih stavb (stanovi, pozimi in jeseni zaprte planinske kočje, počitniške hiše in podobno), ne vdramo vanje po nepotrebnem, ampak si poiščemo zavetje v pomožnih prostorih (drvarnice, lope, podstrešja). Če pa že moramo vdreti v kakšno stavbo, naredimo to s čim manj škode. Za vlom moramo imeti resen razlog, po vrnitvi v dolino pa je treba poiskati lastnika in mu vso škodo povrniti.

Prenočevanje na prostem samo po sebi ni nič strašnega ali nevarnega; tudi če smo v bivakiranju zaradi okoliščin prisiljeni, je tako — vsaka noč se konča z jutrom. Pomembno je ohraniti razsodnost in izrabiti vse svoje izkušnje. Najbolj uporabna izkušnja za prisilno bivakiranje je predhodno prostovoljno prenočevanje na prostem: pravi gornik naj bi kdaj pa kdaj, vsaj enkrat, namenoma prenočil na prostem: da vidi *temneče se nebo prek brbotanja gorilnika*, da sliši, kako se ponoči kruši kamenje s stene, da vidi, kako se zjutraj mraz, ko bledijo zvezde.

LETOS SO ODPRLI KOSTELSKO PLANINSKO POT

POTI PETRA KLEPCA

IVO ŽNIDARŠIČ

Turistično in športno društvo ter krajevna skupnost Kostel so si skupaj s Planinskim društvom Kočevje lani ob 100-letnici obstoja slovenske planinske organizacije omislili praznovanje tako, da so začeli markirati Kostelsko planinsko pot. Letošnjo pomlad so to delo nadaljevali. Pot so trasirali planinci, tudi z nasveti gozdarjev, lovcev in domačinov. Pri tem so pomagali kar številni sponzorji — od trgovskih podjetij, tovarn, agencij in gostišč do domače zdravstvene postaje, gasilskega društva, župnijskega urada in številnih posameznikov.

Kostelsko, ta pogosto zastopavljen slovenski predel, leži v obmejnem območju Kolpe. Na severu je bilo Kostelsko omejeno z naselitvijo nekdanjih Kočevjarjev, Nemcev, ki so se tam kot kolonisti naselili v 14. stoletju, ko so bile tam svojevrstne družbene, gospodarske in prebivalske razmere z redko poseljenostjo. Nekoč je beseda »hočevje« pomenila velike iglaste gozdove, kjer še danes domujeta volk in medved. Kostelsko se razteza po škrljastem ozemlju spodaj ob Kolpi in njenih pritokih, toda prebivalstvo je bilo tod izključno slovensko. Središče pokrajine je bil včasih trg okoli gradu Kostel, kjer je bil v 14. stoletju sedež župnije, ki se je pozneje preselil k Fari zraven današnje vasi Potok ob Kolpi (238 m) — to je tam, kjer glavna cesta iz Kočevja zavije do obmejnega prehoda Brod na Kolpi. V 16. stoletju so tod naselili uskoke iz Cetinske krajine in Obrovca kot branilce pred Turki. Ker so se Kostelci tudi upirali, so grad Kostel leta 1809 Napoleonovi vojaki porušili.

PIJAČA »ZA MUHTE«

Med 8. in 9. uro se je letošnjega 21. maja v vasi Potok, ki je sosesa vasi Fara, zbralo okoli 380 planinskih pohodnikov, kar je za ta odmaknjeni

kraj zelo veliko. Ob blagoslovu domačega župnika in nagovoru zastopnika planinske organizacije je ženska v kostelski narodni noši slednjemu ponudila škarje, da je slavnostno prerezal trak in tako odprl Kostelsko planinsko pot.

Počasi smo se vzpenjali ob potoku Topli jarek mimo vasi in priimkov Jakišič, ki so tod naseljeni že od leta 1494. Iz posameznih redko posejanih hišic so gledali vaščani, nevajeni tolikšne pisane množice, in zatrjevali, da se nam medvedov ni bati, ker da so jih naprej poslali.

Po dobri večji gozdni poti se vzpenjamo poleg vasi Planina in pod hribom Strožnica z vrhom nad 800 metri nadmorske višine. Mogočni dinarski jelovo-bukovi gozdovi so privabili tudi gozdarske podjetnike. Vidijo se temelji zgornje postaje dvotirne žičnice za hlodovino, ki je obratovala poldrugo desetletje do leta 1927, ko je prišlo do gospodarske recesije.

Sedaj se je kolona pohodnikov že raztegnila. Po lepi utrjeni kamionski gozdni cesti pridemo do lesene hiške in da se ne bi preveč izsušili, pijemo čaj z limono, ki so nam ga pripravili dobri organizatorji tudi še na drugih mestih, na katerih so v svojem arhaičnem jeziku napisali, da je pijača »za muhte«, kar pomeni zastoj.

Tudi tukaj, kjer ni tovarn, se jelka suši. Na sečišču ob cesti leži posekana hlodovina, ki so jo posebni traktorji-vzglobniki z mamutskimi kolesi, od katerih so zadnja, pogonska, oblečena v verige zaradi težavnega terena in drsenja, po pravilnih poteh privlekli do ceste.

Sledi vzpon po skalnati improvizirani poti po odraslem jelovo-bukovem gozdu. Po dobrih dveh urah se vzpnemo na vrh znamenite slojevite, prepadne in v višjem delu razgaljene Kuželjske stene, ki je na južni strani dobro vidna iz doline in kjer je na nadmorski višini 874 metrov tudi ena od kontrolnih točk. Razgled s Kuželjske stene je težko primerno opisati: to je veličastje gorske in gozdnate narave, to je po-